

PROFESORUL DAN GH. TEODOR LA 65 DE ANI !

În ansamblul realizărilor de excepție obținute de cercetarea istorică din România în ultima jumătate de secol, un loc aparte prin numărul și importanța științifică a vestigiilor scoase la iveală l-au ocupat, fără îndoială, investigațiile arheologice. Se poate aprecia cu certitudine că, fără informațiile puse la dispoziție de cercetările arheologice, cunoașterea evoluției societății umane din spațiul carpato-dunăreano-pontic, din cele mai vechi timpuri și până în evul mediu inclusiv, ar fi rămas nu numai limitată, ci și incompletă.

În cadrul acestor ample cercetări trebuie subliniată, cu prioritate, însemnătatea aparte pe care o au investigațiile privitoare la istoria mileniului I d.Hr. și îndeosebi acelea referitoare la etnogeneza românească, domeniu în care în ultimele patru decenii se înscrie, ca una din cele mai fructuoase, activitatea științifică a domnului profesor universitar, dr. Dan Gh. Teodor, directorul Institutului de Arheologie din Iași al Academiei Române.

Timp de peste patru decenii, domnul dr. Dan Gh. Teodor a întreprins ample și fructuoase săpături arheologice în circa 65 de obiective datând din perioada primului mileniu d.Hr. și din prima jumătate a celui următor, unele de mare anvergură (Spinoasa, Iași, Dodești, Botoșana, Epureni, Fundu Herții, Dersca, Lozna-Străteni, Borniș, Suceava, Oituz, Răducăneni, Bîrlad, Șendreni, Murgeni etc.), concomitent cu intense cercetări de suprafață, îndeosebi în regiunile extracarpatiche ale țării, prin intermediul cărora a scos la iveală și a valorificat constant de-a lungul anilor un număr considerabil de vestigii de o inestimabilă valoare științifică, îmbogățind substanțial informațiile privind perioadele istorice menționate. Prin intermediul acestora el a putut aduce remarcabile contribuții la mai buna cunoaștere a continuității autohtone în mileniul marilor migrații, a procesului de romanizare al populației locale din regiunile de la nordul Dunării de Jos, evidențiind în același timp rolul deosebit al creștinismului daco-roman în procesul de etnogenază românească și valoarea aparte a elementelor și influențelor civilizației romane târzii și bizantine la stăruința romanității carpato-dunăreano-pontice. Prin contribuțiile sale s-a facilitat într-o largă măsură înțelegerea corectă a procesului de formare a poporului român, domeniu în care de mai mulți ani domnul dr. Dan Gh. Teodor este unul din cei mai autorizați specialiști de la noi din țară.

Ca urmare a activității sale competente el a putut să precizeze și să descopere pentru prima oară aspecte noi de civilizație locală, ca cele de tip *Costișa-Botoșana*, din secolele V–VII d.Hr., cele de tip *Lozna* din veacurile VII–VIII d.Hr., vestigiile de tip *Dridu* din secolele VIII–XI de la est de Carpați, cultura de tip *Răducăneni*, din secolele XI–XII și aspectul cultural de tip *Prodana-Bîrlad* din perioada secolelor XII–XIII. De asemenea, a scos în evidență pentru prima oară diversitatea și valoarea elementelor și influențelor bizantine, pe care le-a publicat într-o sinteză „Romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V–XI”, Iași, 1981 (singura de acest gen din țară), precum și vestigiile creștine din spațiul carpato-nistrean de la începuturi și până în secolul al XIV-lea, pe care le-a valorificat într-o amplă monografie („Creștinismul la est de Carpați de la origini până în secolul al XIV-lea”, Iași, 1991) de o remarcabilă valoare științifică. Concomitent, a studiat și precizat natura, durata și consecințele relațiilor dintre autohtoni și unele grupuri de migratori, mai ales din primul mileniu d.Hr. elaborând o serie de monografii și sinteze, care stau și astăzi la baza cercetării unei asemenea probleme complexe.

Prin amplele sale cercetări, domnul profesor Dan. Gh. Teodor a deschis noi căi în investigarea perioadei primului mileniu d.Hr. și începutul celui următor, lărgind considerabil problematica perioadelor respective prin abordarea unor aspecte puțin sau deloc studiate până la el.

Paralel cu activitatea de cercetare, profesorul Dan Gh. Teodor s-a preocupat constant de formarea unor tineri specialiști, prin lecțiile de la Universitate sau antrenându-i în calitate de colaboratori pe șantierul arheologic și mai ales prin îndrumarea unor numeroși doctoranzi în calitate de conducători de doctorate, creând în ultimul deceniu, mai ales în Moldova, o adevărată școală de arheologie în investigarea mileniului I d.Hr.

Rezultatele activității sale științifice, deosebit de bogate și diversificate ca problematică, s-au concretizat în zece lucrări monografice și de sinteză și în circa 160 de studii și articole publicate în țară și peste hotare. Una din lucrările sale a fost încununată cu premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române în 1978 („Teritoriul est-carpatic în veacurile V–XI e.n.”, Iași, 1978 – reeditat și la Oxford în 1980) și alte două, cu premiul Universității „Al. I. Cuza” Iași, în 1984 („Civilizația romană la est de Carpați în secolele V–VII e.n.”, București, 1984 și „Continuitatea populației autohtone la est de Carpați în secolele VI–XI e.n.”, Iași, 1984). Alte lucrări monografice, cum sunt, de exemplu „Sisteme de fortificații medievale timpurii la est de Carpați în secolele VIII–XI e.n.”, Iași, 1987 (în colaborare cu M. Petrescu-Dîmbovița), „Istoria veche a României de la începuturi până în secolul al VIII-lea”, București, 1995 (în colaborare cu M. Petrescu-Dîmbovița, H. Daicoviciu, L. Bîrzu și F. Preda), „Meșteșugurile la nordul Dunării de Jos în secolele IV–XI d.Hr.”, Iași, 1996 sau „Descoperiri arheologice și numismatice la est de Carpați în secolele V–XI d.Hr.”, București, 1997, alături de altele mai sus menționate, sunt considerate de către toți specialiștii români și străini, lucrări de referință pentru cunoașterea primului mileniu d.Hr. în regiunile carpato-dunăreano-pontice.

Bine cunoscut peste hotare ca unul dintre cei mai valoroși specialiști în domeniul arheologiei și istoriei medievale timpurii, profesorul Dan Gh. Teodor a fost ales în 1969 membru în Comitetul permanent al Uniunii Internaționale de Arheologie Slavă (din 1996 membru în Comitetul Executiv, ca reprezentant al Europei de sud-est), iar din 1991 membru în Comitetul Permanent al Uniunii Internaționale de Pre și Protoistorie. Este vicepreședinte al Societății Române de Studii Bizantine, vicepreședinte al Comisiei mixte româno-ucrainene de istorie, arheologie, etnografie și folclor a Academiei Române, membru în Comitetul Național al Istoricilor Români și în Comisia Națională de Arheologie, Redactor-Șef al revistei „Arheologia Moldovei”, membru în comitetele de redacție a mai multor reviste de specialitate, membru de onoare al mai multor muzee și societăți din țară. De mai mulți ani, domnul Dan Gh. Teodor este profesor titular al Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași și din 1991 profesor asociat al Universității de Stat din Chișinău. De asemenea, în decursul ultimelor patru decenii, profesorul și cercetătorul Dan Gh. Teodor a reprezentat arheologia românească la numeroase și prestigioase manifestări științifice internaționale (Roma, Praga, Bratislava, Stuttgart, Moscova, Kiev, Novgorod, Sofia, Prilep, Spoleto, Berlin, Mainz, Malé-Vozokany, Cernăuți, Chișinău, Baturin, Cernigov etc.). A întreprins numeroase călătorii de studii în multe țări europene și a participat la unele săpături arheologice cu caracter internațional.

A fost unul din inițiatorii și unul dintre cei mai activi susținători și realizatori a întemeierii în 1990 a actualului Institut de Arheologie din Iași. În calitate de director al acestui institut, încă de la înființare, a sprijinit eficient cercetarea științifică, a îndrumat constant activitatea din numeroase muzee de istorie din țară cu care a colaborat și continuă să colaboreze strâns, a inițiat și orientat o serie de noi cercetări pentru clarificarea unor interesante și mai puțin cunoscute aspecte din perioada primului mileniu d.Hr. În institut a inițiat și organizat anual manifestări științifice naționale și internaționale, implicându-se în valorificarea rezultatelor comunicate prin publicații, în reviste de prestigiu sau în culegeri de studii.

De peste patru decenii domnul dr. Dan Gh. Teodor onorează prin întreaga sa activitate și prin rezultatele sale de excepție deopotrivă Academia Română și Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași instituții pe care le-a slujit printr-o exemplară conduită de cercetător și profesor. Bogata sa experiență științifică, obținută ca urmare a unui îndelungat, riguros și diversificat program de cercetare, l-a impus de multă vreme ca pe un savant de înaltă ținută, un elocvent exemplu de competență, modestie și gândire creatoare.

La împlinirea celor 65 de ani de viață, profesorul dr. Dan Gh. Teodor este în plină putere creatoare, desfășoară o bogată activitate de cercetare și de îndrumare a tinerilor arheologi și istorici, exprimând același optimism viguros, din totdeauna.

Evidențiind acest moment jubiliar, în numele tuturor colegilor, colaboratorilor și elevilor săi din institutele de arheologie, catedrele universitare de istorie veche și din muzeele de istorie, îi urăm mulți ani, multă sănătate și putere de muncă pentru a putea să aducă noi și importante contribuții la cunoașterea unora din problemele fundamentale ale mileniului I d.Hr.

CORNELIA-MAGDA MANTU